

Dotazy k metodickému dni 28. 11. 2016

Obecně

KÚ Karlovarského kraje:

1) V poslední době se začaly objevovat rozsudky, kterými se vrací svéprávnost dříve zcela zbaveným způsobilosti v rámci přezkoumávání podle NOZ nebo není omezení svéprávnosti konstatováno u nových řízení, přesto je těmto osobám ustanovován opatrovník, nebo je omezen ve svéprávnosti tak, že z toho nevyplyvá oprávnění opatrovníka k agendám EO, OP a CD, z čehož pro nás vznikají nejasnosti při naší činnosti.

- a) Ohlašovna trvalých pobytů – kdo podepisuje přihlašovací lístek – opatrovník nebo přihlašovaná osoba (leckdy nezpůsobilá vnímat, natož se podepsat), totéž žádost o výdej dat z informačního systému,
- b) Občanské průkazy a cestovní doklady – kdo podává žádost, kdo přebírá vyhotovený doklad – opatrovník nebo svéprávná osoba
- c) Technicky nedořešeno – soud zavede do informačních systémů údaje o opatrovníkovi, a tím se osoba jeví pro nás v systémech omezená ve svéprávnosti, byť je dle soudu svéprávná

Pro názornost zasíláme v příloze oskenované první strany několika typických rozsudků, ke kterým bychom chtěli znát stanovisko dle výše dotazů (rozsudky jsme obdrželi v rámci sestavování seznamu voličů).

Názor KÚ:

Stanovisko OSČ:

K otázce a):

V případě, že za občana ohlašuje změnu místa trvalého pobytu podle § 10 odst. 10 jeho zákonný zástupce, fyzická osoba, které bylo dítě svěřeno do péče rozhodnutím soudu, příp. podle § 10 odst. 11 člen domácnosti, jehož oprávnění k zastupování občana bylo schváleno soudem nebo jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy, činí úkony, které by jinak činil občan v případě, že změnu místa trvalého pobytu hlásí sám. Tzn. mimo jiné včetně vyplnění a podepsání přihlašovacího lístku k trvalému pobytu.

K otázce b):

Rozsudky soudu ohledně vrácení svéprávnosti. Rozsudek o zastavení řízení o omezení svéprávnosti.

Podle § 4 odst. 4 zákona o občanských průkazech a § 17 odst. 8 zákona o cestovních dokladech podává žádost opatrovník za občana staršího 15 let, jehož svéprávnost byla omezena tak, že není způsobilý k podání žádosti. Jestliže soud vrátil občanovi svéprávnost, nebo zastavil řízení o omezení svéprávnosti, je občan oprávněn požádat o vydání občanského průkazu nebo cestovního pasu a převzít vydaný občanský průkaz nebo cestovní pas.

Omezení svéprávnosti na základě přezkumu svéprávnosti

V rozsudku je výčet právních jednání, k nimž není omezený ve svéprávnosti oprávněn. To znamená, že ve všech ostatních případech může samostatně právně jednat, tedy i požádat o vydání občanského průkazu nebo cestovního pasu.

Obecně lze konstatovat, že žádost o osobní doklad podává i vyhotovený osobní doklad přebírá občan, pokud není omezen svéprávnosti, nikoli opatrovník.

K otázce c):

Údaje o opatrovníkovi se v AIS EO vedou pouze u osoby omezené ve svéprávnosti. U osob, které omezené ve svéprávnosti na základě rozhodnutí soudu nejsou, ale přesto jim byl opatrovník ustanoven, se tento údaj neneviduje.

Rozhodne-li soud o navrácení svéprávnosti u osoby, které zároveň ustanoví opatrovníka, vyznačí tento soud v AIS EO pouze zrušení omezení svéprávnosti. Rozhodne-li soud o tom, že osoba svéprávná má opatrovníka, žádný zápis do AIS EO nekoná. Postupuje-li soud nesprávně a OÚORP tuto skutečnost zjistí, je třeba, aby byl soud na nesprávný postup upozorněn. Zároveň je třeba provést opravu nesprávně vyznačených údajů, v případě potřeby v součinnosti s Ministerstvem vnitra.

V praxi se OSČ setkala s případy, kdy soud navrátil plnou svéprávnost a ustanovil opatrovníka, v AIS EO správně zrušil záznam o omezení, ale OÚORP následně ve snaze zaevidovat opatrovníka provedl „změnu svéprávnosti“, čímž osobu opětovně postavil coby omezenou.

Ještě jednou proto zdůrazňujeme, že údaje opatrovníka se v AIS EO vedou pouze k osobě omezené ve svéprávnosti.

KÚ Jihomoravského kraje (obdobný dotaz KÚ Olomouckého kraje):

2) Zákonem č. 250/2016 v § 111 jsou s účinností od 01. 07. 2017 kladeny požadavky na oprávněné úřední osoby projednávající přestupky. Požadavkem je vysokoškolské vzdělání, mimo obor právo pak ještě zkouška odborné způsobilosti. V souvislosti s řízením o přestupcích na úseku občanských průkazů, cestovních dokladů a evidence obyvatel bude z této podmínky výjimka? Agendy OP, CD a EO vykonávají ve většině případů středoškolsky vzdělání úředníci. Je praktické, když tito úředníci řeší i přestupky s touto agendou spojené – zejména blokové řízení při přímém kontaktu s občanem. Nehledě na to, že na úřadu nejsou personální kapacity, které by tuto agendu převzaly.

Dotaz: Bude potřeba pro přestupkové řízení (OP,CD a EO) mimo ZOZ na úseku OP,CD a EO ještě ZOZ na úseku přestupků nebo postačí pouze ZOZ na úseku OP, CD a EO?

Stanovisko OSČ:

Z ustanovení § 111 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vyplývá, že k provádění úkonů správního orgánu v řízení je určena úřední osoba na základě vnitřního předpisu správního orgánu nebo pověření vedoucím správního orgánu (dále jen „oprávněná úřední osoba“), která musí splňovat vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo nebo v bakalářském studijním programu v jiné oblasti a současně musí prokázat odbornou způsobilost zkouškou provedenou u Ministerstva vnitra. Tyto požadavky nemusí splňovat osoba projednávající přestupek na místě (v současné době tzv. blokové řízení).

Podle našeho názoru bude nezbytné, aby po uplynutí přechodného období tj. po 31. prosinci 2022, na uvedených úsecích, byl vždy ustanoven alespoň jeden úředník (oprávněná úřední osoba), který bude splňovat kvalifikační předpoklady uvedené v § 111 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a bude rozhodovat v přestupkovém řízení, případně na krajském úřadě v odvolacím řízení.

Po této době bude moci, v souladu s ustanovením § 112 odst. 9 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vykonávat uvedenou činnost také úřední osoba starší 50 let, pokud nejméně 10 let projednávala přestupky a rozhodovala o nich.

Nicméně jsme požádali odbor legislativy a koordinace předpisů MV o jejich právní názor.

3) Kdy se předpokládá dát do souladu dosavadní agendové informační systémy s novelami zákonů o EO, OP a CD zejména odstranění problémů při vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů?

Stanovisko OSČ:

Do doby než bude provedena úplná centralizace informačních systémů, není možné zcela provést (centralizace již měla být provedena s projektem AIS3). Na centralizaci systému se soustavně pracuje.

Cílem projektu „Zajištění provozu agendových informačních systémů správních evidencí“ je jednak zabezpečit jednotný provoz informačních systémů správních evidencí v centru, jednak upravit vybrané funkcionality a dopracovat funkcionality absentující (např. zápis údajů o nezvěstnosti). V rámci centralizace by mělo dojít k posílení a aktualizaci HW vybavení centra a následně k přesunu aplikací a uživatelů z územních serverů do centra.

4) Jaké dopady bude mít realizace „Projektu udržitelnosti dosavadních agentových informačních systémů“ do podmínek obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Současná výpočetní technika, která nám byla převedena do majetku ORP je zastaralá a jen s obtížemi zajišťuje jejich obsluhu.

Stanovisko OSČ:

Zmíněný projekt se netýká výměny HW na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností.

Cílem projektu „Zajištění provozu agendových informačních systémů správních evidencí“ je jednak zabezpečit jednotný provoz informačních systémů správních evidencí v centru, jednak upravit vybrané funkcionality a dopracovat funkcionality absentující (např. zápis údajů o nezvěstnosti). V rámci centralizace by mělo dojít k posílení a aktualizaci HW vybavení centra a následně k přesunu aplikací a uživatelů z územních serverů do centra.

5) Ministerstvo vnitra – odbor všeobecné vnitřní správy vydalo v souvislosti s volbami aktualizované stanovisko k občanům omezených na svéprávnosti v souvislosti s výkonem volebního práva. Na úřadech ORP bychom uvítali podobnou ucelenou metodiku pro agendu EO, OP a CD, jak postupovat v případech, kdy příslušný soud jednoznačně negativně nevymezí rozsah omezení svéprávnosti občana.

Stanovisko OSČ:

viz odpovědi k bodu č. 1

KÚ Olomouckého kraje (obdobný dotaz KÚ Jihomoravského kraje):

6) Projednávání přestupků na úseku EO, OP, CD podle nového „zákona o přestupcích“:

1.7.2017 nabude účinnosti nový „přestupkový“ zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Jeho § 111 stanoví požadavky na odbornost oprávněné úřední osoby, která přestupky projednává a § 112 určuje přechodná ustanovení, kdy odst. 9 doupravuje oprávnění vykonávat činnosti oprávněné úřední osoby v řízení o přestupku. Chápeme správně, že pro projednání přestupku **příkazem na místě** (nynější blokové řízení) nebude muset oprávněná úřední osoba od 1. 7. 2017 ani po 31. 12. 2022 absolvovat, dokládat příslušné vysokoškolské vzdělání ani odbornou způsobilost ve smyslu ust. § 111 odst. 1 tohoto nového zákona? Řešení přestupku ve správním přestupkovém řízení by již musela provádět oprávněná osoba, která požadavky § 111 odst. 1 zákona splňuje?

Stanovisko OSČ:

viz odpověď u otázky č. 2

KÚ Pardubického kraje:

7) OÚORP mají na oddělení CD (OP) spotřební materiál distribuovaný ministerstvem – jedná se zejména o speciální obdélníkové razítko OÚORP, který CP bez strojově čitelných údajů vydal – razítko se již nepoužívá, jak mají úřady s tímto materiálem naložit?

Může likvidaci razítka zajistit úřad sám (včetně vyhotovení skartačního protokolu o likvidaci) nebo prostřednictvím specializované firmy zabývající se likvidací odpadu?

Stanovisko OSČ:

Obdélníkové razítko úřadu vydávajícího cestovní pas bez strojově čitelných údajů lze zlikvidovat tak, že se oddělí gumová část a ta se zlikviduje stejně jako cestovní pasy.

Likvidaci zajistí příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností s tím, že vyhotoví skartační protokol o likvidaci příslušného materiálu.